

Μαλλιανοπούλειο Θέατρο

Την Παρασκευή 15 Ιανουαρίου 2016 στο Ωδείο υπήρχε υπέρ-κινητικότητα από όσους καθηγητές έπαιρναν μέρος στη συναυλία της 17ης Ιανουαρίου, στο Μαλλιανοπούλειο Θέατρο. Πολύωρες πρόβες, δοκιμές σε εξεζητημένα σημεία των έργων, και αδημονία για το συναισθηματικό αποτέλεσμα εκτέλεσης και ερμηνείας. Στη μεγάλη αίθουσα του Ωδείου κατοχυρώθηκαν και επισφραγίστηκαν όλα όσα με θέρμη σχεδιάζαμε τρεις μήνες για την πραγματοποίηση της συναυλίας. Αφ' ενός η υψηλό επιπέδου εκτέλεση των έργων και αφ' έτερου το αισθητικό μέρος είχε όλες τις συναισθηματικές διακυμάνσεις που καθλώνουν και δημιουργούν την προσήλωση του ακροατή. Η πρόβα της Παρασκευής λοιπόν στέφθηκε με απόλυτη επιτυχία και έτσι το μεσημέρι του Σαββάτου διαβήκαμε το κατώφλι του Μαλλιανοπουλείου Θεάτρου με πίστη στον πολύμηνο κόπο μας (ήταν η πρώτη μας συναυλία μετά την ανακαίνιση, αναπαλαίωση ή όπως αλλιώς λέγεται).

Από τις πρώτες στιγμές των δοκιμών επικράτησε κατήφεια και σύγχυση για το ηχητικό αποτέλεσμα. Ο ήχος στη μέση της πλατείας ερχόταν ξερός, παγωμένος χωρίς αρμονικές, και ένταση. Στο τέλος της πλατείας ο ήχος ήταν άψυχος, ασθενικός, άχρωμος και οι εκτελεστές φαίνονταν να παίζουν από ένα χιλιόμετρο απόσταση. Κάτι σταματούσε τον ροή του ήχου προς τις θέσεις των θεατών.

Οι δοκιμές συνεχίζονταν με αλλαγές στο τρόπο παιξίματος αλλά τίποτα δεν άλλαζε την πρώτη εντύπωση (μιλάμε πάντα για την πλατεία). Μετά από δύο ώρες άκαρπων προσπαθειών αναγκαστήκαμε να χρησιμοποιήσουμε ηχητικά μηχανήματα. Το χάος που επικράτησε ήταν απίστευτο. Τα ηχεία δημιουργούσαν παραμορφώσεις ειδικά στις χαμηλές συχνότητες του πιάνου και ισχυρό αντίλαλο με συνέπεια όσοι βρίσκονταν στον εξώστη να ακούν τις νότες δυο και τρεις φορές. Ο ήχος σε κάθε περίπτωση "έφευγε" προς τα επάνω. Η πλατεία δεχόταν απλώς ένα αποστειρωμένο ηχητικό κατάλοιπο. Παρακολουθήσαμε τις δοκιμές στον εξώστη του Θεάτρου και όλα ήταν υπέροχα. Το πρώτο συμπέρασμα που μπορούσαμε να υποθέσουμε ήταν ότι ο ήχος διοχετευόταν προς τη σκεπή του Θεάτρου. Αν συνυπολογίσουμε ότι οι θέσεις των θεατών στη πλατεία είναι πιο κάτω (;) από τη σκηνή, τότε αντιλαμβάνεται ο καθένας ότι ο παραγόμενος ήχος (ομιλία, μουσικά όργανα, τραγούδι), υπερίπταται των θεατών-ακροατών.

Αποφασίσαμε να μη χρησιμοποιήσουμε ηχητικά μηχανήματα και να "εξωθήσουμε" τις θέσεις των μουσικών προς στο τέλος της σκηνής (κοντά στους θεατές). Και πάλι όμως δεν καλυτέρευσε η κατάσταση. Το 2000 όταν το θέατρο ήταν σε άθλια κατάσταση είχαμε πραγματοποιήσει τρεις συναυλίες χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα. Για αυτό και μου κέντρισε το ενδιαφέρον τι πήγε στραβά στην αναπαλαίωσή του και για ποιό λόγο απέτυχε η ακουστική αυτοδυναμία του Θεάτρου. Δεν είμαι σχετικός με την κατασκευή ενός Θεάτρου, αλλά άμεσα ενδιαφερόμενος για την καλή λειτουργία του.

Η παρέμβασή μου έχει ως στόχο να διαθέτει η Τρίπολη μια αίθουσα συναυλιών αντάξια της φήμης που είχε το Μαλλιανοπούλειο την παλιά εποχή, όπου υπήρχε στο δάπεδο δεξαμενή νερού, για την καλύτερη μετάδοση του ήχου, η οποία δυστυχώς μπαζώθηκε λόγω διαρροών. Οι συνέπειες για το Θέατρο και την ακουστική του ήταν ολέθριες τότε, με επακόλουθο την ολοκληρωτική απαξίωσή του. Όταν λοιπόν ο Μαλλιανοπούλιος είχε κάνει τόσες μελέτες και εργασίες για την ηχητική αυτοδυναμία του Θεάτρου, τι ακριβώς έπραξαν οι μελετητές και κατασκευαστές του Θεάτρου σήμερα;

Δανείζομαι το άρθρο του Θεόδωρου Τιμαγένη που έχει ως τίτλο Ακουστική Χώρων για να τεκμηριώσω όσα ισχυρίζομαι:

Ο κατ' ευθείαν ήχος, που φθάνει από την πηγή σε ένα ακροατή δεν επηρεάζεται από το σχήμα, την οροφή και τους τοίχους ενός χώρου. Εν τούτοις η ισχύς του μειώνεται με την απόσταση, είναι προφανές ότι η ένταση του σ' ένα σημείο εξαρτάται από τις διαστάσεις του χώρου δηλαδή από την απόσταση, που πρέπει να διανύσει για να φθάσει σ' ένα ακροατή. Αντίθετα, η διαφορά χρόνου αφίξεως μεταξύ του κατ' ευθείαν και του ανακλωμένου ήχου, η ένταση και η κατεύθυνση των ανακλάσεων εξαρτάται άμεσα από το σχήμα του χώρου και την υφή των επιφανειών του. Καθώς περνά ο χρόνος, από την στιγμή, που έχει εκπεμφθεί ένας ήχος, σε ένα σημείο του κλειστού χώρου θα καταφθάνουν όλο και περισσότερες ανακλάσεις, που σε συνήθεις περιπτώσεις, όλες είναι σταθερά μικρότερας ισχύος, γιατί έχουν ταξιδέψει μεγαλύτερες αποστάσεις από επιφάνεια σε επιφάνεια και γιατί από τις πολλές προσπτώσεις στις επιφάνειες αυτές έχουν εν μέρει απορροφηθεί. Δηλαδή κάθε φορά, που το ηχητικό κύμα συναντά μια επιφάνεια, ένα μέρος της ενέργειας απορροφάται ενώ όσο ανακλάται προσπίπτει και πάλι σε κάποια επιφάνεια όπου και πάλι ένα μέρος απορροφάται και ένα ανακλάται κ.ο.κ. Τελικά σιγά σιγά ο ήχος γίνεται μη ακουστός. Το πόσο θα διαρκέσει αυτή η διαδικασία εξαρτάται από δύο παράγοντες, δηλ. από το πόση απορρόφηση υφίσταται το κύμα όταν συναντά τις επιφάνειες και από πράγμα, που σημαίνει ότι όσο μεγαλύτερος είναι ο χώρος, τόσο λιγότερο συχνά τα ηχητικά κύματα θα συναντήσουν απορροφητική επιφάνεια, άρα και τόσο περισσότερο θα διαρκέσουν. Αυτή σε γενικές γραμμές είναι η διαδικασία της αντηχήσεως και ο χρόνος που περνά για να εξασθενίσει ο ήχος λέγεται χρόνος αντηχήσεως, είναι δε ένας από τους πιο σπουδαίους παράγοντες στην ακουστική χώρου.

Η παρέμβασή μου δεν έχει σκοπό να πλήξει κανένα πρόσωπο ή θεσμό, αλλά να προκαλέσει μια ειδικότερη συζήτηση για το πως μπορεί να βελτιωθεί η υπάρχουσα κατάσταση.

Τα ερωτήματα βέβαια είναι πολλά: Έγινε ακουστική μελέτη στο Μαλλιαιοπούλειο Θέατρο; Έχουν γίνει οι συγκρίσεις ανάμεσα στην αρχική και την τωρινή δομή του Θεάτρου; (η σκηνή ήταν διαφορετικά σχεδιασμένη και δεν υπήρχε όλο αυτό το χάος προς τα επάνω.). Έγιναν μετρήσεις στις θέσεις των θεατών με τα επιθυμητά ντεσιμπέλ ανά σειρά; Αν έγινε ακουστική μελέτη τηρήθηκαν οι προδιαγραφές της; Φορείς της πόλης και μεμονωμένοι καλλιτέχνες που έχουν πραγματοποιήσει συναυλίες έχουν εξακριβώσει το γεγονός;

Είναι κρίμα ένα κτίριο σύμβολο για την Τρίπολη να απαξιωθεί λόγω της αδυναμίας του να φιλοξενεί σημαντικά πολιτιστικά γεγονότα. Πρέπει ο Δήμος Τρίπολης να δραστηριοποιηθεί και να απευθυνθεί σε Πολυτεχνεία της Χώρας μας όπου υπάρχει υποδομή, ή σε ομάδες με νέους μηχανικούς ήχου, που θα βελτιώσουν την κατάσταση χωρίς πολλά έξοδα και χρονοβόρες διαδικασίες. Μέχρι τότε πρέπει να αγοραστεί ένα πιάνο επιπέδου και να τοποθετηθεί στο Αμφιθέατρο του Πνευματικού Κέντρου που είναι η μόνη αίθουσα που έχει τις προδιαγραφές για να γίνονται αξιόπιστες συναυλίες. Επίσης να συντηρηθεί το πιάνο της αίθουσας Δημήτρης Μητρόπουλος που έχει "βανδαλιστεί" από τις συνεχείς μεταφορές και τις άσχημες κλιματικές συνθήκες.

Ως επίλογο θέλω να αναφέρω ότι όσοι βρέθηκαν στον εξώστη απόλαυσαν μια απίστευτη σε ποιότητα συναυλία. Όσοι παρακολούθησαν τη συναυλία στη πλατεία του Θεάτρου είναι σίγουρο ότι δεν ένοιωσαν αυτά που εμείς εργαστήκαμε για πολύ καιρό. Για του λόγου το αληθές σας προτείνουμε να παρακολουθήσετε όλη τη συναυλία καταγεγραμμένη από κάμερα στον εξώστη στις πιο κάτω διευθύνσεις:

https://www.youtube.com/watch?v=uL_V875kN6Y

<https://www.youtube.com/watch?v=hM1Q3beAXDw>

<https://www.youtube.com/watch?v=allGzXx09Qw>

<https://www.youtube.com/watch?v=G0Cj2G2pjlC>

<https://www.youtube.com/watch?v=TT2cLX3uUkE>

<https://www.youtube.com/watch?v=sKcijtXmWLA>

<https://www.youtube.com/watch?v=-8TD4dkeedY>

<https://www.youtube.com/watch?v=y4yJkgx1R9A>

<https://www.youtube.com/watch?v=VFDh8vAFldg>

<https://www.youtube.com/watch?v=xVTSqULBfUU>

Γιώργος Κατραλής

Καλλιτεχνικός διευθυντής του Αττικού Ωδείου Τρίπολης